

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Obllityeva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 23

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFO ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

I. évfolyam, 199. szám.

Kedd, szeptember 13.

Véget ért a Tisza-pör.

Az ítéletet később hirdetik ki.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, szept. 11.

A Tisza-pör tegnapi tárgyalásán Fényes László befejezte védőbeszédét.

— Sokat szenvedtem a két évi börtön alatt — mondotta Fényes — de nemcsak magamért, hanem másokért is szenvedtem. Ezt a sok szenvedést, míg végig kellett türom, most koszoruba kötöm. Önök tetemnézőre hívtak ide, itt vagyok. Ezt a koszorút Tisza István emlékének áldozom bíró urak. Én végeztem.

Ezután Gaertner mondotta el védőbeszédét, melyet papirlapról olvasott fel. Azt állítja, hogy ő minden perbeli cselekményt semmisnek tekint, mert ő nem vett részt azokban.

Vágó Wilhelm Jenő védekezésében azt mondja, hogy ő háriánosként dícsékedett oly cselekményekkel, melyeket sohasem követett el s most ezért két esztendője ül fogságban, pedig a gyilkosságban semmi része nincsen.

Az elnök ezután közölte, hogy a perbeszédet befejezték. A bíróság tanácskozára és határozathozatalra visszavonult. Erre a vádlottakat elvezették. Az ítélet kihirdetésének napját az elnök a lapok útján fogja tudatni.

Ezzel a szünet napon át tartó pör befejeződött.

Egy osztrák főhadnagy a nyugatmagyarországi bevonulás ellen.

Wien, szept. 11.

Az Arbeiter Zeitung jelenti, hogy a birodalmi katonatanács, a bécsi városparancsnoknál a következő feljelentést tette: Bleier Adolf főhadnagy augusztus harmincadikán a századirodában Schaffer Wondroska és Karl közlegények és Bauer altiszt jelenlétében kijelentette, hogy a magyaroknak tökéletesen igazuk van, ha nem engedik meg az osztrákok bevonulását Nyugatmagyarországra. A főhadnagy hozzátette még, hogy miatta mindenki odamehet, ugvis elkergetik az egész csürhét.

A birodalmi katonatanács követelte, hogy a főhadnagy ellen vizsgálatot indítsanak és századparancsnoki állásától fosszák meg.

A király október közepén tér haza.

— A „Torontái” beogradi mun katársának telefonjelentése. —

a Beograd, szept. 11.

A Párisból érkezett legutolsó hírek szerint a király javulása már annyira előrehaladt, hogy hazatérésére gondolhatnak. A király hazatérését október hó közepére tervezik.

Pasity miniszterelnök a napokban Párisba utazik a király kifejezett kívánságára, hogy a politikai helyzetről számoljon be előtte. A miniszterelnököt távolléte alatt Gyuritsy igazságügyminiszter helyettesíti.

Elkészült a birói status rendezéséről szóló törvényjavaslat.

— A „Torontái” beogradi mun katársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 11.

A birói status rendezéséről már régebben tervbe vett törvényjavaslatot a napokban készítették el az igazságügyminisztériumban.

A törvényjavaslat lényegesebb változott pontjai ezek:

Bíróvá nevezhető ki minden 25. évét betöltött, jogi fakultást végzett és birói vizsgát tett állampolgár.

A fellebbviteli bíróság elnökének csak oly egyén nevezhető ki, aki a kötelező feltételeken kívül még legalább 5 évi birói működést tud felmutatni vagy mint egyetemi tanár a jogi fakultás valamelyik tanszékén már működött vagy hét évi ügyvédi gyakorlattal bír.

A fellebbviteli bírák, továbbá a törvénytörési és járásbírák pá-

lyázat útján választatnak meg, állandó jelleggel.

A birói fizetések ügyét is rendezték ezuttal. Így például a fellebbviteli bíróság elnökének évi 30 ezer dinár fizetést biztosít a törvényjavaslat. A fellebbviteli bíróság tagjai évi 26 ezer dinár fizetést élveznek, míg a törvénytörési és járásbírák pedig 12 ezer dinár évi fizetésben részesülnek, mely háromévenként 2 ezer dinárral emelkedik. Azonkívül, az évi rendes fizetésen kívül a bírák még mindazon segélyekben és pótlékokban is részesülnek, amelyekben a többi állami tisztviselők.

A törvényjavaslat most átkeült a törvényelőkészítő bizottsághoz, hogy az őszi szkupstina ülésükön tárgyalható legyen.

Nem szállja meg olasz katonaság Nyugatmagyarországot.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, szept. 11.

Az osztrák lapok azt jelentik, hogy az entente megbízásából olasz katonaság vonul Nyugatmagyarországra s hogy egy olasz zászlóalj már meg is érkezett Bécsújhelyre. Ebből a hírből csak annyi igaz, hogy ugyan érkezett egy olasz zászlóalj Bécsújhelyre, de csakhamar folytatta útját — Felsősziléziába. Ilyenformán aztán minden kombináció, amit az osztrák részről az olaszok beavatkozásához fűztek, elesik.

Katonai intézkedések Szlovákiában Magyarország ellen.

Pozsony, szept. 11.

A cseh katonai parancsnokságok a tót felvidéken mindenütt nagyszabású intézkedéseket foganatosítanak, melyek, mint jól informált helyről jelentik, Magyarország ellen irányulnak. A tót-magyar határt elzárták, a városokban a középületeket mindenütt megerősített őrséggel látják el. A Szlovákiában tartózkodó magyar állampolgárokat 24 óra alatt kiutasítják. A tátráfürdőben üdülő magyarokat oly sietséggel utasítják ki, hogy még a csomagjaik elvitelére sem engednek időt nekik. Az egész felvidéken izgatott hangulat uralkodik.

A népszövetség elhalasztotta Magyarország felvételi kérelmének tárgyalását.

Genf, szept. 11.

A népszövetség hatodik bizottságának tegnapi napirendjén Magyarország felvételi kérelme szerepelt. A tárgyalást azonban el kellett halasztani, mert az erre a célra kiküldött albizottság nem készült el jelentésével.

Osztrák lapvélemények a nyugatmagyarországi eseményekről.

A nyugatmagyarországi helyzettel szemben a bécsi lapok különbözőképpen foglalnak állást:

A Reichspost így ír: Most, miután az ententának Magyarországhoz intézett jegyzéke ismeretessé vált, Ausztria meg lehet nyugodva. Ez a jegyzék nem tartalmaz ugyan ultimátumot, de Ausztria annak a reményének ad kifejezést, hogy Magyarország a haladékos nem fogja időnyerésre használni és a sovínista politikát a két állam közötti bizalmatlanság erősítésére növelni.

A Neue Freie Presse szerint femerül a kérdés, miért tárgyal az entente csak most és ki az oka annak, hogy a jegyzék elküldése mostanáig késett. Bizonyos az, hogy egy Csehország, mint Jugoszlávia hajlandó lett volna fegyverhez nyulni, de az entente azt megakadályozta. Mintha ennek megtörténte annak nyílt bevallását jelentette volna, hogy az entente államférfiai nem képesek Középeurópában békét teremteni.

A Volkszeitung azt várja, hogy a népszövetség gyűlése meg fogja hallani az osztrák népképviselő felhívását és a leggyorsabban meg fogja adni Ausztriának a kért erkölcsi támogatást.

Az Achturbblatt ezt írja: Nem zárkozhatónk el annak felismerése előtt, hogy a magyar diplomaták az ententeval szemben mindenestre nagyon ügyes taktikát követtek, ügyesebbet mint azok a tényezők, akik a mi diplomáciánk ügyét intézik. Egyébként úgy látszik, hogy mi is hajlandók vagyunk a bandák alakításának terére lépni, legalább is az Arbeiter Zeitung nagyon nyíltan ilyesféle felhívást közöl.

Baltazár püspök nyilatkozata a cionizmusról.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Budapest, szept. 11.

Baltazár Dezső dr., a tudós debreceni református püspök, akinek liberális gondolkodása köztudomású, cikket írt a cionizmusról. A cikket a zsidóság egyik legismertebb orgánumbába, az Egyenlőségbe írta Baltazár püspök. Az igazán érdeklődésre számot tartható cikk főbb passzusait a következőkben ismer-tetjük:

— A vallás nem volt államalkotó tényező és nem is kívánatos, hogy az legyen, mert különben a transzcendentális eszmék profanizálásának veszélyét idézné elő és előbb-utóbb megbuktatná a vallási eszmék kultuszát. Ez következne be a cionizmus által célzott új zsidó államban is. Az ótestamentum vallásának mérhetetlen szellemi-költési kincsei a profán élet apró pénzére feltárválva, elkallódnának egy olyan szűk határok közé szorított fejlődés során, mely végül úgy a vallási, mint az állami érdekek katasztrófáját idézné elő.

— De vegyük most már gyakorlatilag a cionizmust, melyről megjegyzem, hogy én semmi életmenetét, módosított, mesterkelt, kerülgött formáját sem értékelem még elméletileg sem semmire, hanem egyedül azt a merev és elméletileg lehetséges formáját, mely kivétel nélkül a világ minden zsidójának egyetlen, önálló államba összeszerkesztését tervezi. Mivel pedig a különféle nemzeti államok keretében, testébe és lelkébe átlényvezült a zsidóság nagyobb része az emberi műveltség és a közszabadságok által adott lehetőség alapján már magára nézve a történelmi folyamattól törvénye szerint végérvényesen megoldotta az állami hovatartozandóság kérdését, a cionizmust utópiának tartom és csak arra alkalmas, hogy a zsidóság kebelében vizsály magva legyen. Ami a cionizmus irányzat elméleti mezejéről a gyakorlati tere átrögzíthető, az már nem cionizmus többé, hanem egyszerű kolonizáció, amely minden nép feleslegének lecsapolási politikájában elő szokott fordulni.

— A zsidóság többé-kevésbé minden kulturállamban olyan gazdasági erő és szellemi kontingens képviselő, hogy az államok egészéből való mesterséges kiszorítása a rázkódások egész sorát nyitná meg, másfelől az új államban olyan energiatömeget duzzasztana fel, melynek számára nem lehetne elég széles területi határokat konstruálni. Tanácsos, hogy a felekezetek maguk között, de magukban is a testvéri megértés szellemét keressék. Akkor nem lesz sem antiszemitizmus, sem cionizmus.

Mozdonyokat javítanak Budapestben. Az államvasutak suboticiái igazgatósága szerdán újból 6 mozdonyt küldött Budapestre javítás és fővizsga végett.

Az osztrákok egészen kiűritik Nyugatmagyarországot.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Sopron, szept. 11.

Az ágfalvai két napi véres incidens után az osztrák esendőség megkezdette a visszavonulást az egész vonalon, sőt tegnapra virradólag már az első zonából is kivonultak. Ma éjjelre már nem lesz több osztrák esendő Nyugatmagyarországon.

London, szept. 11.

A „Morning Post” közli Gordon tábornok nyilatkozatát, hogy a magyar hatóságok nem felelősek, mert nem is lehetnek felelősek a nyugatmagyarországi eseményekért. A „Morning Post” egyúttal azt is jelzi, hogy a Bécsben kolportált nyugatmagyarországi hírek mind túlzottak. Az osztrákok a nyugatmagyarországi helyzetet úgy magyarázzák, hogy ott kisszámú megszálló fegyveres erő nem tud eredményt elérni, viszont az entente a nagyobb fegyveres erővel való fellépéstől eltöltötte őket.

Sopron, szept. 11.

Sopronban és az egész környéken óriási a felháborodás a lakosság között, mert az osztrák esendőség a fölkélekkel szemben, akik, mint a községek lakosai hazafias lelkesedésből fogtak csak fegyvert háztüzhelyeik megvédésére, ugynevezett belvései töltnyeket használnak, amelyek éppen olyan rettenetes sebet ejtenek, mint a dum-dum golyók.

Csak a dobrovoljacok kaphatnak földet a Vajdaságban.

— A „Torontál” beogradi mun katársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 11.

Az agrárreform miniszter rendelkezéseket dolgozott ki, a mely szerint a Vajdaság területén ezentúl csak dobrovoljacok kaphatnak földeket.

A többi földhöz jogosult kisgazdák és földművesek a jövőben Szerbia déli részében fognak földeket kapni.

Betiltották a Magyarországgal való állatkereskedelmet.

— A „Torontál” beogradi mun katársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 11.

A földművelési minisztérium, tekintettel a mostani magyarországi állapotokra és az ott fellépett állatbetegségekre, nemkülönben azért, mert a S. H. S. államnak Magyarországgal amugy sincsen közvetlen gazdasági kapcsolata és szabályozott kereskedelmi összeköttetése, tegnapról

kezdve betiltotta a Magyarországgal való állatkereskedelmet. Egyben tiltotta azon szarvasmarha szállítmányok továbbítását is, melyek Magyarország területére volnának továbbítandók. Ugyanezen tilalmakat léptették életbe a Romániával való szarvasmarhakereskedésre és szállításokra is.

Ernst Hochmuth, a Wiener Messe elnöke a wieni vásár középeurópai jelentőségéről.

— A „Torontál” wieni szerkesztőségétől. —

Wien, szept. 12.

A „Torontál” wieni szerkesztője ma felkereste a Wiener Messe elnökét, Ernst Hochmuth kereskedelmi tanácsost, hogy Magyarországot, Jugoszlávia, Románia és Csehország részvételéről nyilatkozatot kérjen tőle. Hochmuth elnök a következőket mondotta kérdésünkre:

— A nemzeti államok ipara és kereskedelme az első vásáron — sajnos — nincsen úgy képviselve, miként ezt fejlettségük és produktivitásuk alapján várni lehetett volna. Valószínű, hogy ennek az az oka, hogy az utódállamok termelői és kereskedői nem akarták vállalni azt a nagy költséget, amelybe a felszállítás kerül. Még nincsenek tisztában a Wiener Messe jelentőségével, hiszen ez az első. Azonkívül bizo-

nyos vagyok benne, hogy a tavaszi vásárra már tömegesen fognak jelentkezni az utódállamok kiállítói is. A Wiener Messe nagy jelentősége ugyanis Középeurópa kereskedelmére csakhamar nyilvánvalóvá lesz.

— Látogatók a várt számban jelentkeztek az utódállamokból, úgy hogy majd a helyszínen győződhetnek meg, hogy mennyire szükséges rájuk nézve is a Wiener Messen való állandó és rendszeres részvétel.

— Egyébként az idei első Messen már amugy sem helyeztünk el több kiállítót. Harmadféleztet vissza kellett utasítanunk. A tavasszal azonban — mivel az építkezéseket tovább folytatjuk — már három annyi kiállítót helyezhetünk el.

(sz. p.)

Sylon-mester két estéje.

— A „Torontál” tudósítójától. —

A telepátia és a szuggesztió ma még jórésben ismeretlen, tehát titokzatos világába tartoznak a fiatal Sylon-mester csodálatos mutatványai, melyekkel két estén át, — szombaton és vasárnap — valósággal bámulatba ejtette a közönséget. Mind a két alkalommal telt ház nézte végig Sylon előadását. A mester, aki a magánéletben a bécsi egyetem elme- és idegkórtani klinikájának egyik asszisztense, kizárólag tudománytis szempontból foglalkozik a telepátia és a tömegszuggesztió problémájával, melynek rejtélyei ma még a tudományos világ jórésze előtt is újdonságok. Az elmúlt évben több előadás keretében mutatta be Sylon-mester azokat a bravuros orvosi eredményeket, melyeket a pszichiaterek a legutóbbi években e téren értek. Akkor főleg az éberszuggesztió problémáját ismertette. Mostan, egy év múlva újabb nagyjelentőségű orvosi eredményekkel, szinte hihetetlennek látszó mutatványokkal ejtette ámulatba a közönséget.

Az érintés nélküli tömegszuggesztió és a telepátia meglepő példáit vonultatta fel sorra, majd a képszuggesztió és az írás útján gyakorolt szuggesztió eddig még sose látott eseteit. Ugyiszólván percek alatt kitálat gondolatokat, megfejtett előtte ismeretlen feladatokat, átvitte akaratát másokba, érintés nélkül szuggerált tizenöt-husz embert a legkülönbözőbb eslekedetekre, részeggé tett egy egész társaságot, még pedig nem is közvetlen szuggesztióval, hanem a vászonra vetített arcképe útján. A szuggesztió hatás minden esetben teljes volt és a médiumok akarat nélküli eszközévé váltak a mesternek. Legesodálatosabb mutatványuk voltak azonban az írás útján elért szuggesztiós esetek, melyek az idegvégvátszat legfrissebb szenzációi közé tartoznak.

Kár, hogy a közönség egy része nem értette meg kellőképpen az előadásoknak tudományos szempontból való hatalmas jelentőségét és gyakori hangos nevetésével többször megzavarta az előadást.

Földolgozzák a Balaton nádtermését. A balatonmenti háziipar fejlesztése és nyersanyagának biztosítása érdekében értekezlet volt a magyar földművelésügyi minisztériumban. Az értekezleten sikerült a balatoni vízi birtokosokkal a nád, a sás kitermelése és háziipari feldolgozása érdekében megállapodásokat létesíteni, melynek értelmében már szeptember első felében, részben motoros, részben kézierővel megkezdik a Balaton százmilliókat érő nyersanyagának kitermelését.

HIREK

Allandó katonai zenekar alakul Beeskereken. Beeskerek város tanácsa régebben elhatározta, hogy Beeskereken állandó zenekart állít fel. Vrsacról tegnap érkezett Beeskerekre egy katonazenekari karnagy, akit a zenekar szervezésével bíztak meg. A zenekar a Beeskereken állomásozó 27. divízió 6. ezredének kebelében alakul, tagjai katonai kiképzést nyernek, azonkívül fizetést is kapnak. A családok feleségeik és gyermekeik után pótlékot is élveznek. Mindazon zenészek, nemzetiségi és valláskülönbőség nélkül, akik be akarnak lépni a katonazenekarba, jelentkezzenek a Péter király lakányában.

Javítják a hidakat. Beeskereken, a Béga-folyón átvezető két hid javítását a napokban végre kezdték. Az évek hosszú során át egyáltalában vagy csak nagyon kevés gondot fordítottak a hidak jókarbantartására. A két hid Beeskerek legforgalmasabb helyén van, elképzelhető tehát, hogy a mostoha kezelés folytán mily hanyag állapotba juthattak azok. Deszkapadlózatuk elrohadt, eltöredezett, itt-ott teljesen hiányzott egy-egy deszka, úgy hogy a járókelőknek kellemes idegesítő izgalmat okozott a hidon való átmenés. A múlt héten már egyenesen életveszélyes volt idegen embernek éjjel a hidon járkálni, mert könnyen megeshetett volna, hogy a Béga hűs hullámaiban vesz kényserfürdőt. Dr. Grubity polgármester-helvettes figyelmeztetést nem kerülte el a rengeteg panasza, mely a hidak rettenetes állapotáról szólt és legelső teendőjének tartotta a hidak javításának megkezdését. Tegnapelőtt kezdték meg a Péter király-hid javítását. A régi deszkapadlózatot alul gerendával erősítették meg és a rossz deszkákat ujakkal cserélték föl. A hid kocsiútját egyelőre nem javítják meg, mert a szükséges faanyag beszerzése jelenleg akadályokba ütközik. A két hid renoválása ötvenezer koronába kerül.

A kártya áldozata. Budapestről jelenti a „Torontál” tudósítója: Schiller Armin dr. harminkét éves budapesti ügyvéd, ott a napokban agymlótte magát. Schiller tagja volt több előkelő klubnak, ahol nagyban kártyázott. Legutóbb óriási összegeket vesztett makaó játékokban, úgy hogy anvagilag teljesen összeroppant.

Letartóztatták a kassai Domonkos-rend perjelét. Kassáról jelenti: A kassai rendőrség hétfőn délután letartóztatta P. Vörös Fülöpöt, a Domonkos-rend perjelét. A letartóztatás, amelyről eddig még nem adtak ki hivatalos jelentést, politikai okokból történt. Mikor a letartóztatásnak híre járt, a közönség a rendőrség épülete elé vonult és követelte a perjel szabadonbocsátását. — A rendőrség a tömeget az épület elől elzavarta.

Francia tanár a temesvári műegyetemen. A temesvári városi tanács felkérésére Lalescu műegyetemi rektor érintkezésbe lépett a párisi egyetemmel az iránt, hogy egyik tanárát vendégül egy esztendőre az itteni műegyetemre küldje. Most érkezett meg a főpolgármesteri hivatalhoz a párisi egyetem átirata, melyben a várost értesítik, hogy Wariane György egyetemi tanár, műépítész a meghívást elfogadta, nemsokára Temesvárra érkezik és szakmájából előadásokat fog tartani a műegyetemen.

Okmánybélyeg kell a falragaszokra. A minisztérium rendeletet bocsájtott ki, mely kimondja, hogy falragaszok ezenfelül csak öt parás okmánybélyeggel ellátva hozhatók forgalomba. A rendelet pénteken érkezett a beeskereki állami adóhivatalhoz, ahol érdeklődésünkre ismertették annak részleteit. A rendelet szerint megadóztatás alá esik mindennemű, akár nyomtatott, akár irattal falragasz, a jótékony célú mulatságok plakátjait sem kivéve. Azonkívül megadóztatják a képreklámokat és reklám-céljait szolgáló fényképeket és fényképfelvételeket. Nem vonatkozik a rendelet a röpcédulákra, azon plakátokra, amelyeket az utcán osztogatnak és kirakatokba, falakra nem függesztenek ki. A jövőben tehát minden kifüggesztendő falragaszt öt parás okmánybélyeggel ellátva le kell bélyegeztetni az állami adóhivatalnál. Aki a rendelet ellen vét, azt szigorúan megbüntetik.

Veszedelemes fertőző sebek a kézen. Az utóbbi időben feltűnő nagy számban fordulnak elő különös fertőző sebek, különösen azoknak a kezefején, akik tömeges pénzszámlálással foglalkoznak. A sebek az egész kézfejet ellepik, igen fájdalmasok és gyakran oly nagyra is gyüvülnek, mint a 20 parás. A betegség veszedelmesen ragályos. Ajánlatos, hogy azok, kik sokat dolgoznak pénzzel, sűrűn fertőtlenítsék a kezüket.

A német egyetemek érdekében. A lipcsei egyetem barátai nagy akciót indítottak meg az egyetemi hallgatók és az egyetem támogatására. A könyvtár fejlesztésére, a doktori értekezések kinyomtatására, tanulmányi kirándulásokra stb. Lipcse városa három és fél millió márkát, Chemnitz város pedig egy millió márkát adott. Szép dolgot műveltek a Németországban tanult japán orvosok, hálájuk jeléül az „ellenség” egyetemének orvosi fakultásai részére maguk között gyűjtést rendeztek és a gyűjtés első eredményeként 490.000 márkát küldtek. Az összeg nem nagy ugyan, de az eszme, amelyet jelképez: a mai gyűlölettel telt világban igazán megható. Ha Németországnak minden nemzet így fejezné ki háláját azért a tudományos értékért, melyet neki köszönhet: az apró összegekből is sok millió gyűlné egybe.

Új világrekordot állított fel Arne Brug svéd uszó, aki Krisztánniában 1000 métert 14 perc 19 mp.-es idő alatt uszott.

Megrendszabályozzák a rendőri bíráskodást Ausztriában.

Beszélgetés Waber belügyminiszterrel.

A „Torontál” wieni szerkesztőségétől.

Wien, szept. 9.

Az osztrák igazságszolgáltatás régi szegényfoltja a rendőri bíráskodás. „Kisebb jelentőségű esetekben, amelyek a büntető-törvénykönyvben egyáltalán nincsenek precizizálva, a rendőrség bíráskodási hatásköre határtalan. Régi császári pátens jogositja fel erre és ez a császári pátens még ma is érvényben van. Osztrák jogászai körök már régen harcot folytatnak a rendőrségi bíráskodás eseteinek szigorú meghatározásáért. A forradalom óta ez a mozgalom már a közönség legszélesebb rétegeinek óhaját képviselte. Az osztrák valuta elértéktelenedése óta ugyanis a rendőrhatalóságok nem szabnak ki pénzbüntetést, mert a maximális 200 koronát, még a legkisebb vétés esetén is nevétségesen kevesnek találják, hanem elzárással büntetik a szerencsétlen és bizony sokszor ártatlan delinquent. Mivel Ausztria határain kívül is érdeklődésre tarthat számot, hogy fogják korlátozni egy államban a rendőrség büntetési hatáskörét, a „Torontál” bécsi szerkesztője kérdést intézett ebben az ügyben Waber Leopold dr. belügyminiszterhez, aki a következőket mondotta a rendőri bíráskodás reformjáról:

— A belügyminisztérium éppen most foglalkozik a rendőrségi bíráskodás reformjával. Szigorúan körül fogjuk határolni, milyen események tartoznak a rendőrségi bíráskodás hatáskörébe és lényegesen felemeljük a pénzbüntetések maximumát is, hogy ne legyenek kénytelenek a rendőrbírák minduntalan jelzési büntetéseket alkalmazni.

— Egyben a rendőrség hatáskörében megmaradó ügyek tárgyalását is egészen megváltoztatjuk. A rendőrségi bíráskodást is kontradiktórikussá tesszük és a nyilvánosság legteljesebb ellenőrzése alá rendeljük, hogy minél kevesebb méltánytalanság és igazságtalanság történhessenek. sz. p.

Közgazdaság

Beogradi jogi képviselő. A kereskedőket, bankokat, magánosokat bizonyára érdekelni fogja az a körülmény, hogy ügyesbajos jogi, kereskedelmi dolgok rendezését Beogradban egy oly ügyvédre bízhatják, aki jogtudori oklevelét Münchenben szerzte és magyarul, németül, franciául és szerbül levelez. Elvállal: utlevelek szerzését és láttamozását tartózkodási engedélyek kiadását; jogi képviselőt nyújt vám, illeték, adó, rendőrségi és bűnügyekben; politikai védelmeket nagy sikerrel lát el. Neve: Dr. Milan D. Orelly. Lakása: Beograd Knyegina Lyubica u. broj 3.

Az angol király meg akarta menteni a cári családot 1917-ben.

Berlin, szept. 11.

Mostanában több német folyóirat foglalkozik az orosz cári család tragikus sorsával. Az egyik folyóirat részletesen foglalkozva az 1917-iki első orosz forradalommal, beavatott forrásból nyert információk alapján ismerteti a cári család elfogatásának és megöletésének részleteit. A lap eredeti levelek és táviratok szövegeit közli, amelyekkel igazolja, hogy az angol király 1917-ben megakarta menteni a cárt családjával együtt. A cári család megmentésére és külföldre való szöktetésére irányuló akcióhoz a spanyol király is csatlakozott, sőt maga Miljukov orosz miniszter is.

Az angol és spanyol királyok közbelépését azonban Kerenski mindannyiszor meghiúsította és a megmentési akciót valósággal erőszak alkalmazásával akadályozta meg és az angol király sürgönveit és leveleit elikkasztotta. Kerenszki és közvetlen hívei az Angliába készülő cári családot eleinte mindenféle ravaszsággal, később pedig egyszerűen visszatartották.

Tőzsde.

Szeptember 11

A budapesti tőzsdéről. Az elmúlt hét elejétől kezdve izgalommentes volt a tőzsde. Pénteken azonban az értéktőzsdén a magyar koronának újabb lényeges árhanyatlása miatt keletkezett izgalom. A korona árhanyatlásának hírére lényeges áremelkedések történtek. Nemesak az irányzatban mutatkozott szilárdság, hanem ugyiszlólván az összes értékek árfolyama néhány száz koronával drágult. A forgalom így azután a hét végéig élénk maradt.

Az árutőzsdén a buza 20—25 koronia emelkedést tett máter-mázsánként. A rozs 1495 koronára, a takarmánvrépa 1125, a sörárpa 1450 és a csövestengeri 1475 koronára emelkedett.

Budapesti értékpapír tőzsde. Földhítel 2900. Angol-magyar 710. Magyar hitel 1665. Leszámitoló 695. Osztrák hitel 555. Kereskedelmi bank 6675. Concordia 2300. Gizella 1770. Beocsini 5950. Salgó 4500. Urkány 4650. Ganz-Danubius 24600. Ganz-villamossági 4850. Rimamurányi 2190. Schlick 970. Brassói 3400. Általános fa 1580. Egyesült fa 535. Országos fa. 1210. Nasicai 13250. Neuschloss 960. Rézbányvai 2650. Szlavónia, 1315. Zabolai 2300. Baróti 480. Magyar cukor 9800. Adria 6850. Városi vilamos 370. Déli vasút 1200. Államvasut 2340.

A legjobb ecetsav

1707

igen mérsékelt
árban kapható

Radovanovity és Pavlovity

fűszer- és csmegeárkereskedésben, Kralja Petra trg (Főter).

Telefon 194.

Telefon 194.

Aluminium és tűzálló főzőedények

kaphatók a

Gazdasági Részvénytársaság üvegosztályánál.

ELADÓ

egy új, modern, fekete ebédlő-berendezés és egy fekete Magyaróssy cimbalom. 1718
Megtékinthető Knez Pavlova (Kinizsi) utca 4. szám alatt.

Eladó két ház Szőregen.

A házak téglából épültek, nagyon jó karban vannak. A tulajdonos esetleg el is cseréli őket.

Értekezhetni a tulajdonosnál: 1638
Andrea Petrovnál, Óbébán.

Egy jókarban levő

szalongoarnitura

és egy ebédlő azonnal eladó.

Érdeklődni lehet:
Hajduk Velykova (Mercez) utca 2. sz. alatt. 1696

Egy jókarban levő barna

rövid zongora

és egy női íróasztal eladó.

1690

Ferenca Deaka (Deák Ferenc) u. 7.

Főzött

esenc - ecet

nagyban és kicsinyben kapható

STARK BÉGA

ecetgyárában Sentán

Telefon 103. 1692

Egy új állapotban lévő elsőrangú

Wirth-zongora

eladó.

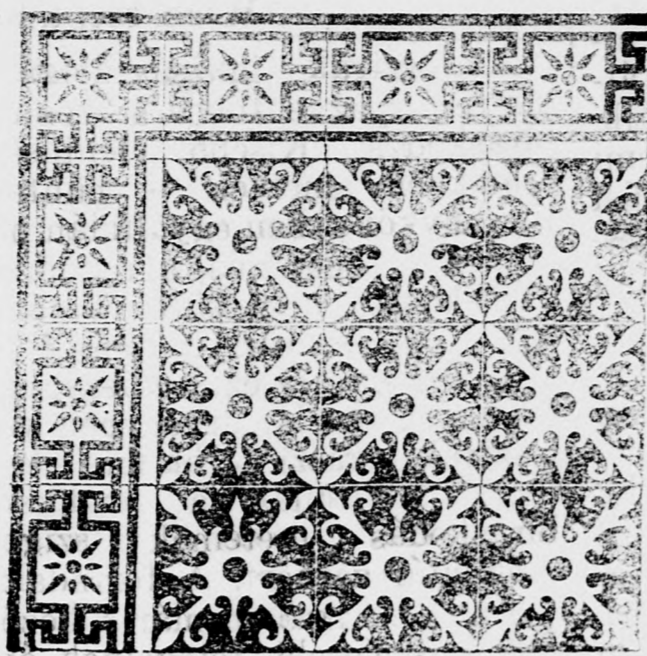
1699 Cim a kiadóhivatalban.

Zsirszóda és karbid

nagyban a legolcsóbban kapható

1695

Dinić és Rajić cégnél Novisad Wagner-palota. - Telefon 3-97.

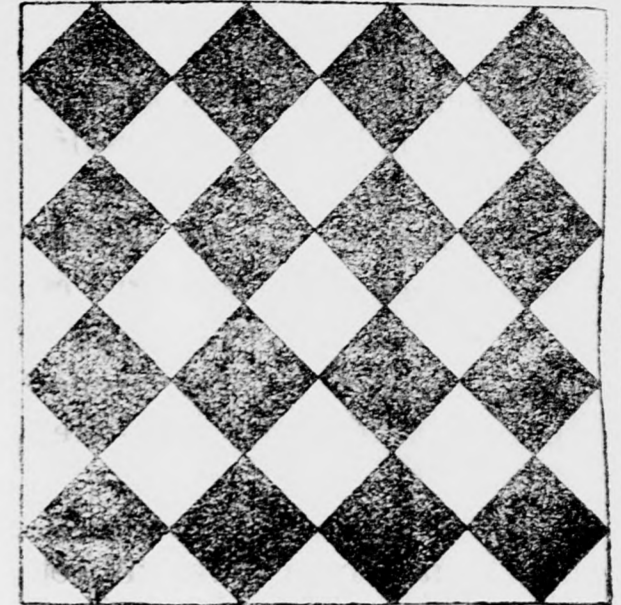

Öz. Guttman Jakabné és Fiai

műkögyára Veliki Becskere

Ajánt:

saját gyártmányu műkőlapokat, cementlapokat, lépcsőket, átereszeket, minden nagyságu vályukat, határköveket, csöveket ... ..

Ezenkívül készít:

községeknek a helyszinen nagy legelő-vályukat és átereszeket ... ..

Raktáron tart:

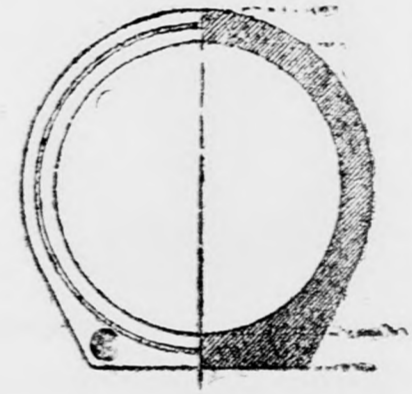
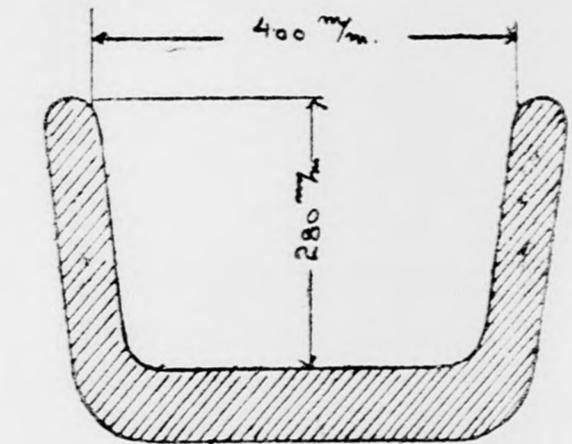
meszet, beocsini portlandot, romancementet, gipszet, surlahomokot, mindenféle festéket 1596

Vállal:

betonirozást, terazzokészítést, laplerakást, aszfaltozást, csőelhelyezést és minden e szakmába vágó munkát ...

Vagonvételnél:

meszet és portlandot közvetlen a gyárból, nagyon olcsón szállít.

Szrpszka Poljoprivredna Banka D. D.-nél kapható:

Mindennemű rafinált amerikai gépolaj, nyersolaj, azonkívül benzin, rafinált petróleum, kátránypapir, tűzelőfa, bodnárfá, szén, kocsikenőcs (prima) 25 kg-os ládákban, zsirszóda 128%, saját téglagyárában készült mindennemű téglá és fedőcserép. A téglagyár a szállításra a legkedvezőbb helyen van, mert a Béga mellett és a vasútállomás közelében fekszik. 394

Eladó két ház

Vel. Becskere, Knez Pavlo (Kinizsi) utca 8. számú I. emeletes és a III. külkerület 201. számú ház, a Heinermann-szanatórium közelében, a kisvonaat fűtőházzal szemben. —

Érdeklődni lehet: 1701
Doinics Ferencnél, Debeljacsan.

Fémöntő és fémnyomó

munkásokat felvesz

1703

a Vas- és Fémipartelep Stari Becsej, Kralj Petra u. 52

Jó irásu fiatal embert

irodai és külszolgálatra alkalmas élelmes

keres

a „Szóltimányozási és bizományi r.-t.”

1714

Szerb, magyar, német és román nyelv- ismerettel bíró férfi- és női-

divatárussegéd

azonnali belépésre állást keres.

Truzsinszky Mihály

Debeljacsa (Bánat). 1712

Tanuló

vagy tanulóéany fizetéssel, ugy- szintén egy kifutóéany felvételik

1711

Goldmann Miksa fényképésznél VELIKI BECSKEREK, Car Dusanova (Váraljai) utca 12. szám.

Hirdetések :: felvétetnek a „TORONTAL” kiadóhivatalában